

[Fuglsang.]

fra det større landbrugs side skulle vise gen-
sidighed, glipper det; således også her som
følge af de ændringsforslag, venstre stiller.

Mit parti har altid haft det standpunkt,
at jorden burde stå til rådighed for de men-
nesker, der dyrker den, og derfor støtter vi
ethvert skridt i lovgivningsarbejdet, der går
i den retning, sådan som dette lovforslag
som helhed og de ændringsforslag, der er
stillet af landbrugsministeren, gør det. Men
det at føre landbruget ind under aktiesel-
skabsformen fjerner landbruget fra det, der
er vort ideal, selv for de store ejendomme,
idet man derved fjerner dem, der står som
ejere af landbrug, fra dem, der udfører det
praktiske arbejde. Derfor går vi imod ven-
stres og de konservatives ændringsforslag,
og derfor støtter vi lovforslag og ændrings-
forslag.

Oluf Pedersen: Det er meget vigtigt at
bevare dansk landbrugsjord i dyrkernes
hænder med danske bønder, store som små, på
egen jord. Retsforbundet ønsker at bevare
selvejende, uafhængige danske bønder, der
træder helt og fuldt over deres jord og ejen-
dom, naturligvis mod at svare den samfunds-
skabte grundrente til det samfund, der må
være den naturlige ejer af de samfunds-
skabte værdier. Der bør være privat ejen-
domsret til den jord der skal dyrkes, men
under en form, der sikrer alle danske borgere
lige ret til jordens værdi, der jo er skabt
af alle i fællesskab; det gælder jordens
værdi i byen som på landet, og det ville
man opnå ved selveje på jordrentevilkår,
idet, man også kan betegne fuld grundskyld.

Jeg er helt klar over, at der i dag er meget
store vanskeligheder i forbindelse med
generationsskiftet ude i landbruget. Der er
mange ejendomme, der er blevet bortfor-
pagtet, idet de ældre landmænd i mange
tilfælde, når de er holdt op med at være
landmænd, holdt op med at være dyrkere,
selv beholder skødet på ejendommen og
forpagter den til sønnen eller svigersønnen,
hvem det nu kan være. Jeg synes, at denne
udvikling er meget beklagelig, og at det vil
være naturligt at prøve at løse spørgsmålet
på en anden måde. Det er derfor, retsfor-
bundet har stillet et forslag til lov om fri-
villig overgang til fuld grundskyld, således
at sælgeren ved salget kunne få jordens

værdi udbetalt, mod at køberen, den, der
rykker ind, forpligter sig til at svare fuld
grundskyld. Hele værdistigningen fremover
skal selvfølgelig betales til fællesskabet.
Vi foreslår som sagt denne jordværdi
afløst, og det er ganske givet, at hvis man
havde gennemført et sådant forslag, havde
man samtidig løst problemet i forbindelse
med generationsskiftet.

Da man i sin tid gennemførte jordloven
af 4. oktober 1919, motiverede man det
fra flertallets side — det flertal, der bestod
af venstre, socialdemokratiet og de radi-
kale — med, at når man gennemførte
denne nye ordning med jordrente, betød
det selvfølgelig ikke, at man dermed af-
skaffede kriser, men det betød, at hvis der
kom vanskeligheder for landbruget, fik
det ikke samtidig et stort formuetaab, og
modsat: hvis der kom gode tider, fik land-
bruget ikke ved siden af de gode tider en
formuegevinst. Man gav derfor i den be-
tænkning, der blev afgivet af landbrugs-
kommissionen af 1912, udtryk for, at når
man gennemførte en lovgivning med jord-
rentebrug, betød det, at man fik mere sikre
vilkår for landbruget, og det tror jeg er
rigtigt. Det standpunkt, der dengang blev
hævdet af de radikale, venstre og social-
demokratiet, er det samme, som retsfor-
bundet hævder i dag. Det er det, vi har
givet udtryk for med vort forslag, og man
kunne jo oven i købet ordne det sådan, at
jordrenten skulle svares efter landbrugs-
konjunkturerne i forhold til forrentnings-
procenten. Jeg tror, det er den rigtige
løsning, for jeg erkender, det er nødvendigt
med en løsning nu, men denne løsning med
bevarelsen af de danske bønder som selv-
ejere er naturligvis langt at foretrække frem-
for en løsning med aktieselskaber; det ville
måske samle jorden på få bedrifter i mod-
sætning til den naturlige udstykning.

Jeg har her i dag hørt, at der er mange,
som har været overrasket over venstres
stilling, og jeg er lige så overrasket som de
andre. Det er med nogen undren, jeg ser,
at venstre i betænkningen giver udtryk for,
at hvis man ikke vil tillade aktieselskaber
i landbruget, berøver man landbruget noget.
Hvad er det, man berøver landbruget?
Man berøver det muligheden for at gennem-
føre en dårlig ejendomsform. Det er da i
hvert fald højst noget skadeligt, man be-